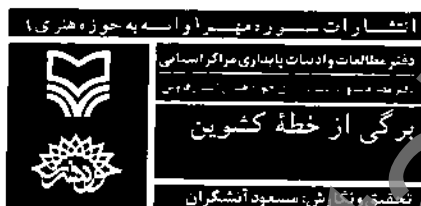

برگی از خطه کشوین

جوانان جمعیت حافظ وحدت قزوین

تحقیق و نگارش: مسعود آتشگران

چاپ و تصانیف: شرکت افست (سهامی عام)

چاپ اول: ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۵-۲۸۸-۹

قیمت: ۶۳۰۰ تومان

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه‌ی رسمی از ناشر است.

سرشناسه: آتشگران، مسعود، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور: برگی از خطه کشوین/تحقیق و نگارش مسعود آتشگران؛ (ابهام‌ناش) جزوه هنری استان قزوین، مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۲۴۶ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۵-۲۸۸-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: جمعیت حافظ وحدت قزوین

موضوع: ضد انقلاب و ضد انقلابیون - ایران - کردستان -

خطرات

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - خطرات

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. حوزه هنری استان

قزوین

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۱۲/۵۶۱۲ ج۱/۳ DSR1۶۶۱

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۴۰۴۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۱۱۴۳۹

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، پلاک ۲۳

صندوق پستی: ۱۱۴۴ - ۱۵۸۱۵ تلفن: ۶۶۴۷۷۰۰۱

تلفن مرکز بخش: (پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.iricab.com

به یاد برادر شهیدم

و

شهدای کربلای ایران

و

تمام شهدای راه حقیقت

«فهرست مطالب»

اشاره | ۱۱

مقدمه | ۱۳

بدیده تشکل | ۱۶

بخش اول: تشکیل جمعیت حافظ وحدت در منطقه قزوین و نحوه فعالیت‌های آن | ۱۹

چگونگی تشکیل جمعیت حافظ وحدت در قزوین | ۲۱

دوره آموزشی | ۳۳

اساس‌نامه جمعیت | ۴۱

نحوه نام‌گذاری تشکل | ۴۲

هرم تشکیلاتی دفتر جمعیت | ۴۵

اهداف جمعیت از دیدگاه معاون فرهنگی آن | ۵۰

عملکرد جمعیت در منطقه قزوین | ۵۱

مأموریت‌های درون شهری | ۵۱

مبارزه با گروهک‌ها | ۶۲

امور مالی جمعیت | ۶۵

توطئه کودتا در لشکر ۱۶ زرهی قزوین | ۶۸

مأموریت‌های رزمی و برون شهری جمعیت | ۷۱

بخش دوم: جمعیت حافظ وحدت قزوین در غائله کردستان و ناآرامی‌هایی
مانند رشت | ۸۱

جمعیت از انتظام قزوین تا ورود به غائله کردستان | ۸۳

اعزام نیرو به لویزان در تهران و فرودگاه سنندج | ۸۳

جمعیت و رویدادهای سردشت | ۹۳

مأموریت کردستان و محور سقز-بانه از نگاه نیروهای جمعیت | ۱۰۷

اغتشاش و ناآرامی در رشت | ۱۲۸

بخش سوم: جمعیت قزوین در ناآرامی مرزی منطقه قصرشیرین (پدیده
جنگ غیر رسمی) | ۱۳۷

جمعیت حافظ وحدت و مأموریت مرزبانی در غرب | ۱۳۹

درآمد | ۱۴۹

گردان مالک اشتر | ۱۵۰

پاسگاه باویسی | ۱۵۶

پاسگاه پرویزخان | ۱۶۵

سپاه قصرشیرین، ایستگاه مهم رادیو و تلویزیون | ۱۷۷

در خسروی چه گذشت | ۱۹۱

سرپل ذهاب خط مقاومت | ۲۰۰

سرگردانی در کوه‌ها با هجوم دشمن | ۲۱۰

بخش چهارم: نقش تشکّل جمعیت حافظ وحدت قزوین در پدیده
جنگ‌های نامنظم چمران | ۲۱۷

از تشکّل جمعیت تا پدیده گروه‌های نامنظم چمران | ۲۱۹

درآمد | ۲۱۹

چگونگی تشکیل ستاد | ۲۲۶

اهواز و حومه | ۲۲۸

دیدار با حضرت آقا | ۲۴۱

- محولر اهواز به سوسنگرد، سه راه حمیدیه | ۲۴۵
- حفر کانال در اطراف اهواز در مسیر غرب | ۲۵۹
- تخریب کانال‌های آبرسانی در حومه اهواز | ۲۶۴
- مأموریت جمعیت در حومه و غرب سوسنگرد | ۲۶۷
- واقعۀ شهدای در جمعیت آبادان | ۲۸۵
- دکتر چمران و و ابوترابی از زبان رزمندگان جمعیت قزوین | ۲۸۷
- سخن آخر | ۳۰۳
- ضمائم: | ۳۰۹
- منابع

مقدمه

به طور معمول در امر تحقیق روش پژوهشی را برآیند شیوه‌ها و تدابیری دانسته‌اند که برای شناخت حقیقت و اجتناب از خطا و لغزش به کار برده می‌شود. روش تحقیق را لازمه هر تحقیقی معرفی کرده‌اند؛ به گونه‌ای که هر محقق باید بداند برای انجام کارهای پژوهشی پیش روی خود از چه روش و شیوه‌های احتمالی استفاده کند. البته، بیشترین کاربرد روش‌ها معمولاً برای نقد و ارزش‌گذاری است و نقاط مثبت و منفی را مورد بررسی قرار می‌دهد. اما پژوهش‌ها به طور عمده برای نیل به اهداف خاصی انجام می‌شود. گاهی هدف از انجام یک پژوهش تشریح و توصیف یک پدیده است. بنابراین با توجه به اهداف، نوع پژوهش متفاوت است. هدف نگارنده از پژوهش پیش رو در درجه اول معرفی پدیده و در مرحله بعدی آگاهی دادن نسبت به ماهیت خودجوش پدیده‌های اجتماعی است و در پایان کشف داده‌ها و اطلاعات و رسیدن به یافته‌هایی از حرکت سیال اجتماعی دوره معاصر است که در واقع گوشه‌ای از زندگی اجتماعی مردم ایران بوده است. در واقع متن پیش رو را برگی از خطه کشفین) به عنوان تاریخ محلی قزوین محسوب می‌شود که تلاشی است در روایت‌گری تکاپوهای مثال زدنی جوانان برومند این خطه و همت بسالای مردمان آن که در دوران نه‌چندان دوری به متصه ظهور رسیده و به‌سان برگ زرینی در تاریخ این‌زمین نقش بسته است. برای تحقیق این امر، مؤلف از پژوهش توصیفی و تشریح مشاهدات استفاده کرده تا داده‌ها را به گونه‌ای دسته‌بندی و قابل فهم کند که علاوه بر معنایی آن برای خواننده، مطالب سودمندی را نیز در برداشته باشد. به همین دلیل کل مفاهیم به چهار دسته زیر تقسیم شد:

۱. شناخت ویژگی‌های یک گروه و جمعیت در موقعیت فعلی؛
 ۲. کمک به اندیشه نظم دادن دربارهٔ یک وضعیت؛
 ۳. ارائه دیدگاه‌هایی مبنی بر ضرورت بررسی و پژوهش بیشتر؛
 ۴. کمک به شناسایی و درک مفاهیم و تفسیر معانی چگونگی پایداری در دورهٔ اخیر تاریخ مردم ایران.
- به‌طور کلی هدف از انتخاب این روش می‌تواند توصیف شرایط خاص و شرح حال و هوا و فضای محیط شکل‌گیری پدیدهٔ مورد بررسی و فهم چگونگی کنش فعالان تاریخی آن باشد. به عبارتی، اجرای پژوهش توصیفی می‌تواند برای شناخت بیشتر شرایط موجود مؤثر باشد. از جمله ویژگی‌های کاربردی و مفید این روش می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
۱. برای تحلیل داده‌ها می‌توان از آزمون آماری استفاده کرد.
 ۲. یافته‌های حاصل از مطالعهٔ گروه‌های نمونه، به جامعه تعمیم داده شده تا اصول و قواعد کلی استخراج شود.
 ۳. کارایی یا عدم کارایی فرضیه‌های طراحی شده، به آزمون گذاشته شود.

در بررسی پدیده‌هایی در زمینهٔ اجتماعی و جامعهٔ انسانی بهتر است دلایل و آرای مردم را از خودشان پرسیم و با طرح پرسش به انگیزه‌های پنهان در پس اعمال و افکار آن‌ها پی ببریم و در مورد بعضی از رفتارها آگاهی یابیم که این می‌تواند کمکی در راه پژوهش باشد. پژوهش در تاریخ اجتماعی با هدف پاسخ‌دادن دربارهٔ چگونگی تحولات جامعه، به توصیف چگونگی برای فهم انگاره‌های جامعه می‌پردازد. یکی از راه‌های مهم درک معنای مشاهدات، توجه به زمینهٔ آن‌ها است. از دیگر روش‌های درک معنای مشاهدات بحث درون‌نگری است، یعنی قراردادن خود در نقش دیگران و درک رفتارشان از دیدگاه خود آن‌ها

که انجام این امر به میزان توانایی پژوهشگر بستگی دارد. با این مقدمه مشخص است روش تحقیق کیفی، ملاک عمل در این پژوهش می‌باشد که با تداخل فرضیه و مفاهیم پژوهش تجربی و در خلال کار میدانی و در پایان انجام آن حاصل شده است و می‌تواند با کشف و گردآوری داده‌ها و اطلاعات منظم در جریان پژوهش و به دست آوردن یافته‌هایی از درون این اطلاعات به صورت استقرایی و بر پایه پژوهش اجتماعی به طرح نظریه منتهی شود. برای رسیدن به اهداف این روش، پژوهشگر وارد حیطه عمل شده و به اصطلاح در جامعه مورد تحقیق مشارکت می‌کند و به پژوهش فعال دست می‌زند. در حالی که در پژوهش‌های فعلی به رویکرد نظری و بر پایه قیاس منطقی توجه می‌شود و به اثبات نظریه می‌پردازند و اصل داده‌های تجربی را نادیده می‌گیرند؛ اما در روش تحقیق کیفی پژوهشگر برای استفاده از داده‌های تجربی و جمع‌آوری آن‌ها به نوعی مشارکت می‌کند با تجسم مکان یا جامعه مورد تحقیق این امکان را به وجود می‌آورد تا پژوهشگر بتواند واقعیت را دیده، شنیده و تجربه کند. در این حالت وی فرصت مشاهده رویدادها را به دست می‌آورد.

در این پژوهش از مصاحبه بر پایه تاریخ شفاهی یا رویکرد تاریخی استفاده شده که به صورت منفرد و نیز همراه با شکل متمرکز بر گروه استوار بوده است. بر این اساس، مصاحبه، نوعی پژوهش خاطرات شفاهی مصاحبه‌شونده را که با بهره‌گیری ذهن از حافظه تاریخی‌اش بیان کرده و زمینه ایجاد یک متن مکتوب را فراهم می‌آورد، ثبت می‌کند. مقصود از به‌کارگیری تاریخ شفاهی در مصاحبه، به جریان انداختن وقایع‌نگاری در مسیر خاطرات شفاهی است که هدفش همان بازسازی استدلال کنش‌های گذشته است. بنابراین، یکی از ویژگی‌های تاریخ

شفاهی که به تازگی در ایران به لحاظ استفاده در پدیده دفاع مقدس در کانون توجه قرار گرفته، این است که پتانسیل لازم را دارد تا به واسطه ماهیت عمومی خود در شیوه مصاحبه‌اش به دلیل بهره از روایت توده‌های مردم بتواند مدخلی بر تاریخ اجتماعی مردم ایران نیز باشد. به هر حال این روند در صورتی به نتایج واقعی می‌انجامد که پژوهشگر با یافت اجتماعی - موقعیتی و زمینه تاریخی آن دوره آشنایی کافی داشته باشد. بررسی مستندات با جمع‌آوری هر گونه اسناد و مدارک مهم در دسترس و باقی‌مانده دوره توسط پژوهشگر کیفی می‌تواند مشاهده، مصاحبه و مشاهدات مشارکتی او را تکمیل کند.

جمع‌بندی

تألیف حاضر با روش تحقیق کیفی و حضور در جامعه مورد تحقیق با بهره‌گیری از تحقیق میدانی، تشریح مشاهدات و جمع‌آوری داده‌ها و اسناد و مدارک بر جای مانده (مستند سازی) با استفاده از روش مصاحبه انجام شده است. فرایند مصاحبه نیز براساس روش تاریخی (تاریخ شفاهی) انجام شده است. در روش توصیفی برای بیان ویژگی‌های پدیده، اقدام به آشنایی عمیق با شرکت‌کنندگان مؤثر در آن شد تا با درک متقابل از موضوع، توصیف پدیده مورد بحث به درستی انجام شود.

پدیده تشکل

هم زمان با درهم شکستن آخرین مقاومت سازمان نظامی - امنیتی رژیم پوسیده شاهنشاهی و اعلام بی‌طرفی ارتش در مرکز کشور پایتخت کشور ایران و دیگر نقاط با مشارکت توده‌های مردم و زیر نظر رهبران انقلاب شاهد حرکتی یکنواخت و خودجوش بود. سیل این تحرکات گسترده برای پرکردن خلاء قدرت ناشی از فروپاشی رژیم ساقط شده بود که بنابر ضرورت تاریخی امری اجتناب ناپذیر می‌نمود زیرا هنگامی

که توازن قدرت حاکم برهم می خورد آن واحد سیاسی به دگرگونی های همه جانبه ای دچار می گردد که سازمان ها و ساختارهای موجود آن با قبول شکست اعتبار خود را از دست می دهند و متزلزل می شوند.

این پدیده اجتماعی زمانی رخ داد که تمام زمینه های لازم برای حرکت مؤثر مردم در جامعه مهیا گشته، عواطف و احساسات آنان را در یک مسیر عقلانی به سویی غیر قابل برگشت رساند و با هدایت رهبری انقلاب در جایگاه مرجعیت جامعه شیعی، به مردم ایران جهت داد. این امر یعنی علیان شور مذهبی و حس مبارزه با ستمگر و ظالم، هیجانات توده ای وسیعی را موجب شد تا جایی که نظام سرایا مسلح محمدرضا شاه که حمایت ابر قدرتی چون آمریکا را نیز با خود همراه داشت نتوانست در مقابل خروش توده ها ادامه حیات بدهد این بود که تصمیم گرفت کشور را رها نموده و بگریزد. آنگاه با پیروزی انقلاب اسلامی این خلاء قدرت همراه با هرج و مرج جلوه نمود که ایجاد جنگ داخلی و شورش در نقاط مختلف کشور را در پی داشت. البته وظیفه نظام سیاسی نوپا برقراری نظم و امنیت و آرامش بود لیکن مردم و مبارزان و رهبران آن که می بایست این نظام را بنیان نمایند سابقه ای از حکومت داری و اداره کشور نداشتند. تمامی این تحولات و رخ دادهای آن مصادف با زمانی شد که رهبران انقلاب در مسیر جنبش خود به پیروزی رسیده و شاهد پیروزی را با پوست و گوشت خویش درک کرده بودند و یقین داشتند که مسئولیت خون شهداء و حفظ امنیت کشور برگردن آنان است. پس برای ادای دین با عزمی راسخ در برابر وضع پیش آمده، همت خود را بکار گماشته تا شالوده و پایه های نظام جدید را پی ریزی کنند. در این میان بن مایه و اساس تشکیل و تثبیت این حاکمیت مردمی در شکل گیری نهادهای

جدیدی بود که در قالب کمیته‌های مردمی تبلور یافت. این نهادها با مدیریتی درست بر مبنای شرایط روز جامعه و کشور و تحولات آن به ایجاد و ساماندهی کارکردهای مورد نیاز اقدام ورزیده و با مشکلات و مسائل پیش‌رو مقابله کرد. در واقع، نهادهای انقلابی که با حضور جوانان به صورت نظامی، انتظامی و غیرنظامی و پشتیبانی پدیدار گردید و به مرور سازمان یافت تضمینی بر ادامه حیات نظام جدید و بقاء آن بود و اهداف ملت را دنبال می‌کرد. بنابراین در برهه زمانی یادشده تشکیل کمیته‌های مردمی بلافاصله پس از پیروزی نهضت اسلامی ملت ایران به‌طور تدریجی تکوین یافت و توانست در کوران ناآرامی در کشور و نابسامانی‌های ناشی از دوران گذار به ایجاد و حفظ امنیت کشور کمک شایانی کند. در واقع ایجاد نهادهای انقلابی پس از انقلاب نشانه‌ای از عمق آمسال و آرزوهای توده‌ها و رهبران آن بود که ناشی از باورهای دینی و اعتقادی برآمده از فرهنگ و اندیشه اسلامی، ملی مردم آرمان‌خواه بوده است. بر بنیاد چنین دگرگونی سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایجاد شده در سراسر ایران بود که تشکلی نوپا برگرفته از مرجع خروشان جوانان و مردم مبارز قزوین همچون دیگر نقاط کشور برای حفظ و حراست از اصل انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن به رهبری زعيم عالی‌قدر حضرت امام خمینی (رحمة الله عليه) در گوشه‌ای از کشور و در منطقه خود پا به عرصه وجود گذاشت که بعد از گذر مدت زمانی با نام «جمعیت حافظ وحدت در قزوین» تجلی عینی یافت که در خصوص سیر ایجاد و شکل‌گیری آن در فصل اول به طور مبسوط مطالبی آمده است.